

PROGRAM POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI
I METODY WSPÓŁPRACY GIMNAZJUM
W BOLIMOWIE Z POLICJĄ W SYTUACJACH
ZAGROŻENIA MŁODZIEŻY
PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ

*Opracowany w oparciu o Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu
i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży
przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004 roku*

WSTĘP

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu dzieci i młodzieży uznaje się narkomanię, alkoholizm i prostytutkę. Są to zjawiska, wobec których żaden dorosły nie powinien pozostawać obojętny.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na nauczycielach. Szkoła, z racji powszechnego charakteru i funkcji, jest terenem, na którym w różnym stopniu i w różnej postaci, ujawniają się niemal wszystkie problemy nurtujące młodzież.

Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu (czasem nawet życiu) uczniów. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacji, kiedy ma do czynienia z zachowaniem w żadnym stopniu niemieszczącym się w regulaminie szkoły, a nierzadko będącym czynem karalnym lub przestępstwem.

Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, psychologa lub pedagoga szkolnego, dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji, mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzenie interwencji z zachowaniem wszelkich praw, zarówno dzieci uczestniczących w zdarzeniu, jak i ich rodziców. W zależności od okoliczności zdarzeń, kategorii popełnionego czynu oraz wieku sprawców – postępowanie wobec ucznia będzie różne.

Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych w celu przeciwdziałania narkomanii.

W myśl tych dokumentów, szkoły i placówki opracowują strategie interwencyjne oraz prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii.

CELE PROGRAMU

1. Usprawnienie i zwiększenie trafności oraz skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności zagrożenia narkomania.
2. Wypracowanie metod współpracy szkoły z policją.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją.

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom opiekę psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły lub skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział i w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem szkolnym lub w poradni psychologiczno-pedagogicznej itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

II. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
4. Gdy rodzice/opiekunowi odmawiają przyścia do szkoły lub kontakt z nimi jest niemożliwy, prosi o pomoc policję.

III. W przypadku, gdy nauczyciel stwierdza, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
2. Jednocześnie zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, wychowawcę oraz psychologa lub pedagoga szkolonego.
3. Gdy istnieją okoliczności wskazujące na bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia dziecka, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić rodziców/opiekunów dziecka. Gdy nie zachodzą w/w okoliczności należy wezwać rodziców ucznia do szkoły i rozważyć możliwość dowiezienia (wspólnie z rodzicem /opiekunem) dziecka do najbliższej placówki służby zdrowia, m.in. w celu poddania ucznia badaniom przy pomocy specjalistycznych urządzeń (alkomatu, testerów narkotykowych itp.)
4. Gdy rodzice/opiekunowie odmawiają przyścia do szkoły lub kontakt z nimi jest niemożliwy, prosi o pomoc policję.
5. Szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

IV. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie alkohol powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, dyrektora, psychologa, pedagoga szkolnego, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu alkohol, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży). Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. Jeśli uczeń wyda alkohol dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do dyrektora.
4. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi alkoholu i pokazania zawartości teczki, szkoła wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione alkohol.
5. Wychowawca zawiadamia rodziców/opiekunów ucznia.

V. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informuje o szczegółach dotyczących zdarzenia.

VI. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy oraz powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, szkoła wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
5. Nauczyciel powiadamia rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

UWAGA

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- o posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- o wprowadzanie do obrotu środków odurzających,
 - o udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia,
- o wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

VII. W przypadku, kiedy uczeń nie realizuje obowiązku szkolnego należy podjąć następujące czynności:

1. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców, opiekunów prawnych ucznia w celu uzyskania informacji o nie realizacji obowiązku szkolnego.
2. Jeżeli rodzice nie stawiają się na wezwanie, Dyrektor sprawdza w biurze ewidencji ludności, czy uczeń nadal jest zameldowany pod wskazanym adresem oraz czy nie podjął nauki w innej szkole.
3. W przypadku braku współpracy rodziców ze szkołą, Dyrektor zgłasza wniosek do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania ucznia.
4. Po wyczerpaniu wszystkich możliwości, Dyrektor informuje policję lub Sąd rodzinny, opisując wcześniej przeprowadzone czynności i ustalenia.

VIII. Postępowanie wobec ucznia:

a) sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły oraz psychologa/pedagoga szkolnego.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi/psychologowi szkolnemu pod opiekę.
4. Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości, należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
5. Powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy.
6. Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
7. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

b) ofiarą czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Odizolowanie ofiary od sprawcy (sprawców).
2. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
3. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
4. Zapewnienie wsparcia psychologa/pedagoga szkolnego.
5. Powiadomienie rodziców ucznia.
6. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel.997 lub 112.

METODY WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z POLICJĄ

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno – wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy powinni być: dyrektor szkoły, koordynator do spraw bezpieczeństwa lub pedagog/psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.

Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- o spotkania dyrektorów szkół, nauczycieli i pedagogów/psychologów szkolnych z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- o spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- o informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- o udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły
- o wspólny – szkoły i policji - udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

UWAGA

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w „Programie postępowania nauczycieli i metod współpracy Gimnazjum w Bolimowie z policją w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją” ” albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonych sytuacjach, w których obecność policji jest konieczna.

Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

Podstawy prawne stosowanych procedur

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. Nr 0 poz.382, z późn. zm./ oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. z 1982r. Nr 35, poz.230 z późn. zm./.
3. Ustawa z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz.U. z 2016 r. Nr 0, poz. 224/.
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. 2015r Nr 0 poz. 355 z późn. zm./.
5. Zarządzenie Nr 518 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty /Dz.U. z 2015 r. Nr 0 poz. 2156, z późn. zm./.
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych w celu przeciwdziałania narkomanii.

Działania zmierzające do osiągnięcia założonych celów

Wdrożenie i realizacja „Programu postępowania nauczycieli i metod współpracy Gimnazjum w Bolimowie z policją w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją”.

1. Zapoznanie nauczycieli z „Programem (...)”
2. Kontynuowanie współpracy pomiędzy policją, a placówkami oświatowymi w zakresie realizacji zadań określonych w „Programie (...)”
 - utrzymanie stałych, roboczych kontaktów,
 - wzajemna wymiana informacji o zagrożeniach i zdarzeniach występujących na terenie szkoły.

Czas realizacji

Ujęte w programie Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży „Procedury (...)”, stanowią element działania bieżącego, z uwagi na fakt, że określone działania poszczególnych podmiotów regulowane są stosownymi przepisami prawa.